

29 مارچ 2020

داکتر سید عبدالله کاظم

امریکا از همکاری استراتژیک تا سلطه گرایی در افغانستان

امروز مقاله مبسوطی را تحت عنوان "صلح ایالات متحده امریکا و توهم طبقه سیاسی افغانستان" در روزنامه وزین هشت صبح (مورخ 18 مارچ 2020 مطابق 28 حوت 1398) خواندم که بقلم داکتر رنگین دادفر سپینا وزیر خارجه و مشاور ارشد امور بین المللی حامد کرزی - رئیس جمهور اسبق افغانستان نوشته شده بود. با آنکه آقای سپینا در بسا اموری که در آنوقت عهده دار بود، شریک در کوتاهی ها و سوء اداره کشور در همربکاری با حامد کرزی میباشد، اما نوشته امروزی او در رابطه با موافقتنامه امریکا و طالبان و فشار های وارده بوسیله زلمی خلیلزاد بردولت افغانستان و بخصوص بر رئیس جمهور غنی دارای نکات بس مهم و انتقادی است که این کمترین بارها به آن اشاره کرده ام. لذا خواستم قسمت های آنرا با اختصار خدمت علاقمندان مسائل حاد سیاسی کشور تقدیم دارم:

سپینا می نویسد: «سازشنامه صلح ایالات متحده امریکا با تحریک طالبان متبازرتترین گواه مسجل است در پیوند با شکست ایدیولوژی نومحافظهکاری [نیو کان ها] این کشور در گستره منطقه ما..... واقعیت آنچه که امروز به مردم افغانستان بنام صلح حقنه [تزریق و نیز به معنی اماله] می شود، این است که مسوولان ایالات متحده در تلاش عقبنشینی از افغانستان و تامین بقای محدود تر شان با تکیه بر ملیشه های است که در گذشته این کشور آن ها را دشمن می شناخت و به نام مبارزه با آن ها خروارها تن بمب و آتش را بر مردم افغانستان فروریخت».

او تصریح میکند که: «وقتی به بخش علنی اسناد امضا شده طالبان-ایالت متحده و به اعلامیه مشترک حکومت افغانستان و ایالات متحد نگاه می کنیم، به آشکار می بینیم که این سندها در واقعیت بیشتر بازتاب پریشان گویی شکست یک کشور اند: پر از تناقض، ابهام و عاری از هر نوع محتوای واقعی صلح جویانه. این یک تراژدی و کمدی بیش نیست که ایالات متحده از یک سو بر دوام انفاذ قرارداد میان افغانستان و این کشور، مانند سند "همکاری های امنیتی دوجانبه"، اشاره می کند و از سوی دیگر در اعلامیه مشترک با حکومت افغانستان، مثل این که دولت افغانستان دشمن در حال جنگ با آن کشور باشد، می نویسد: "ایالات متحده از تهدید و استعمال قوه علیه تمامیت ارضی و استقلال سیاسی افغانستان و مداخله در امور داخلی آن، خودداری می نماید."»

سپینا با اشاره به توافقنامه امنیتی دو جانبه و قرارداد همکاری استراتژیک افغانستان و امریکا می نویسد که: «روزگاری که ما به این توهم وحشتناک و این کژاندیشی استراتژیک گرفتار بودیم که ایالات متحده همکار استراتژیک افغانستان است با این کشور بر علاوه مواد دیگر روی متنی توافق کرده بودیم که در بندهای یکم تا چهارم ماده ششم آن نوشته شده بود:

1- برخلاف منشور سازمان ملل متحد، افغانستان همواره دستخوش تجاوزات کشورهای بیگانه و استفاده نیرو توسط دولت های خارجی و گروه های مسلحی شده است که در بیرون

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بڼی پازوالي دلیکوال په غاره ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکی په څیر و لولئ

از سرحدات این کشور دارای پایگاه بوده و یا مورد حمایت این دولت‌ها قرار داشته اند. مطابق این قرارداد، طرفین با هرگونه استفاده از نیروی مسلح یا تهدید علیه تمامیت ارضی، استقلال سیاسی افغانستان، به شمول حمایت از گروه‌های مسلح از جمله تأمین پناهگاه و یا تسلیحات از سوی یک کشور خارجی و یا گروه‌های مسلح دیگر، قویا مقابله می‌کنند. طرفین توافق میکنند تا در زمینه تحکیم قابلیت‌های دفاعی افغانستان در برابر تهدیدات علیه حاکمیت ملی، تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی این کشور، با هم همکاری کنند.

2 - ایالات متحده هر گونه تجاوز خارجی یا تهدید به تجاوز علیه حاکمیت، استقلال و تمامیت ارضی افغانستان را موجب نگرانی شدید خود پنداشته و باور دارد که چنین تجاوزی میتواند منافع مشترک طرفین را در رابطه با ثبات افغانستان، صلح و ثبات منطقه و جهان تهدید کند.

3 - در صورت وقوع چنین تجاوزی و یا تهدید به چنین تجاوزی علیه افغانستان، طرفین به منظور اتخاذ اقدامات بالقوه سیاسی، دیپلماتیک، نظامی و اقتصادی برای تشخیص پاسخ مناسب، باهم به گونه منظم مشورت میکنند. این مشورت‌ها به هدف ایجاد فهرستی از اقدامات لازم سیاسی، دیپلماتیک، نظامی و اقتصادی صورت می‌گیرد.

4 - در صورت وقوع چنین تجاوز خارجی و یا تهدید به تجاوز خارجی علیه افغانستان، طرفین با توافق با یکدیگر و به گونه فوری روی اتخاذ و انجام واکنش مناسب به شمول اقدامات سیاسی، دیپلماتیک، نظامی و اقتصادی که فهرست آن در فقره سوم ذکر شده و مطابق به طرزعمل‌های مندرج قوانین اساسی هر دو طرف، به مشورت می‌پردازند.»

مواد فوق که بخشی از متن توافقنامه امنیتی دو جانبه میان ایالات متحده آمریکا و جمهوری اسلامی افغانستان است، که در روزهای نخست کار حکومت وحدت ملی به امضا رسید، تا سال 2024 از لحاظ حقوقی دارای اعتبار است و طرف‌های امضاکننده متعهد به رعایت و اجرایی کردن آن می‌باشند. ایالات متحده آمریکا در اعلامیه مشترک با حکومت در حال اقتدار که به تاریخ 29 فبروری امسال انتشار یافت، نیز به نافذ بودن این قرارداد اشاره می‌کند. با این حال سپینتا اذعان میدارد که: «مردم افغانستان از ادامه جنگ به جان آمده اند. این جنگ، یک جنگ رهایی‌بخش نیست. جنگ به یک خشونت فراگیر و همه‌جانبه مسخ شده است که در آن فقط مردم افغانستان در پیکارهای نیابتی قدرت‌های خارجی و در تلاش تحقق استراتژی هژمونیستی در جنوب‌شرق آسیا قربانی می‌شوند. .... مردم و سربازان افغانستان در دفاع از دست‌آوردهای جمهوری صادقانه و فداکارانه تلاش کردند اما نخبگان سیاسی ما در این آزمون بد عمل کردند و هر روز بیشتر از پیش به باتلاق فساد و گریز از میهن‌پرستی فرو افتادند.»

او می‌افزاید: «ایالات متحده آمریکا هم‌دست و همراه آن عده از سیاستمداران کشور بود که در دشمنی با دموکراسی، در دشمنی با انتخابات آزاد و جعل نظام‌مند سرآمد بودند. اغلب شریکان غارت و دزدی و رشوه‌ستانان اصلاح‌ناپذیر صف متحدان مطلوب این کشور را تشکیل می‌دادند. پس از هژده سال جنگ و خون‌ریزی از روزی که آمریکا در افغانستان مداخله کرد، عزیمت این کشور از تعهداتش در برابر افغانستان نمایش زشت دیگری است که نمی‌تواند موجب تایید مردم افغانستان باشد.»

سپینتا به این واقعیت تلخ اشاره کرده می‌نویسد که: «نماینده‌های ایالات متحده در توافق‌هایشان با گروه طالبان بسیار آگاهانه در تلاش دستیابی به ملیشه‌های جدید، این گروه را از منظر حقوقی

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزی ښی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

عملاً به دولت واقعاً موجود ارتقا داده‌اند و گمان می‌کنند که مردم افغانستان به کنه این ابتذال نظام‌مند پی نخواهند برد. این کشور اگر از سوی طالبان را به دولت واقعاً موجود ارتقا داده است از سوی دیگر دولت افغانستان را به یک دستگاه دست‌نشانده و عملاً به یک گروه متخاصم و فاقد حق حاکمیت تقلیل داده است. ایالات متحده بدون توجه به میادی حق اعمال حاکمیت ملی و وظایف یک دولت ملی در پیوند با آزادی زندانیان طالب از جانب افغانستان به جای دولت افغانستان تصمیم می‌گیرد.»

او به صراحت بیان میکند که: «در فرایند صلح واقعی آزادی زندانیان و مسایل دیگر مطابق به توافق‌های حاصله میان طرف‌های منازعه امر قابل قبول است اما باید مقام تصمیم‌گیرنده، در مواردی مانند افغانستان، نماینده‌گان مردم باشند و روندهای حقوقی رعایت شوند. در این‌جا بحث روی صلح است و نه تسلیم قدرت و حتا اگر بحث روی تسلیم قدرت هم باشد، باید نماینده‌گان کشور در حال منازعه تصمیم بگیرند. اما در متن توافق‌نامه میان ایالات متحده و طالبان چنین آمده است:

- "ایالات متحده متعهد است که با تمام طرف‌های ذیربط فوراً کار در مورد آزادسازی هرچه زودتر اسیران جنگی و سیاسی را به‌عنوان یک اقدام اعتمادسازی شروع کند. تا 5 هزار زندانی امارت اسلامی طالبان - که توسط ایالات متحده به‌عنوان یک دولت به رسمیت شناخته نمی‌شود و به‌عنوان طالبان شناخته می‌شود- و تا یک‌هزار زندانی طرف دیگر تا 10 مارچ 2020، روز اول مذاکرات بین‌افغانی که مطابق است به 15 رجب 1441 هجری قمری و 20 حوت 1398 هجری خورشیدی آزاد خواهند شد. طرف‌های ذیربط هدف دارند که تمام زندانیان باقی‌مانده را طی سه ماه بعدی آزاد کنند. ایالات متحده به تکمیل این هدف متعهد است. امارت اسلامی افغانستان - که توسط ایالات متحده به‌عنوان یک دولت به رسمیت شناخته نمی‌شود و به‌عنوان طالبان شناخته می‌شود- متعهد است که زندانیان آزادشده‌اش به مسوولیت‌های ذکر شده در این موافقت‌نامه متعهد باشند تا تهدیدی از جانب آن‌ها متوجه امنیت ایالات متحده و متحدانش نباشد."
- "امارات اسلامی افغانستان - که توسط ایالات متحده به‌عنوان دولت شناخته نمی‌شود و به‌عنوان طالبان شناخته می‌شود- متعهد است که با کسانی که به دنبال پناهندگی یا اقامت در افغانستان هستند طبق قانون مهاجرت بین‌المللی و تعهداتش در این موافقت‌نامه عمل خواهد کرد تا از جانب چنین افراد تهدیدی متوجه امنیت ایالات متحده و متحدانش نباشد."
- "امارت اسلامی افغانستان - که توسط ایالات متحده به‌عنوان دولت شناخته نمی‌شود و به‌عنوان طالبان شناخته می‌شود- برای کسانی که تهدیدی برای امنیت ایالات متحده و متحدانش محسوب شوند، ویزا، پاسپورت، مجوز سفر یا سایر اسناد قانونی را برای ورود آن‌ها به افغانستان فراهم نخواهد کرد."

در رابطه با مواد فوق‌الذکر سپنتا می‌نویسد: «نماینده‌های ایالات متحده در توجیه این متن می‌گویند که منظور شان از درج مطالبی از این دست در توافق‌نامه میان این کشور و طالبان "اجازه‌نامه عبور" است که در برخی از مناطق از جانب قوماندانان طالب صادر می‌شود. هرکس می‌داند که میان "نامه‌ی عبوری"، ویزا و پاسپورت تفاوت‌های اساسی وجود دارد. صدور ویزا، پذیرش پناهنده‌گی بر بنیاد اصول و موازین پناهنده‌گی بین‌المللی و داخلی و صدور پاسپورت از صلاحیت‌های کلاسیک و شناخته شده‌ی دولت‌ها اند و نه گروه‌های جنگی.»

او به این واقعیت تلخ که به مثابه "یک بام و دو هوا" است، می نویسد که: «ایالات متحده در غیاب مردم افغانستان عملاً به نام مردم ما به توافق‌های دست یافته است که اجزای آن نشان می‌دهند این کشور به استقلال و حاکمیت ملی افغانستان احترام نمی‌گذارد. تا حال در دنیا دیده نشده است که کشوری با «متحد استراتژیکش» که از یک سو به آن وعده دفاع مشترک در برابر تهدیدها و تجاوزهای خارجی داده باشد و از جانب دیگر با گروه‌های در حال جنگ با آن در غیاب مردم آن کشور توافق کند و دسته‌های جنگی را در سطح دولت‌های واقعاً موجود ارتقا دهد.»

د پانیو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي ښي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ